

Velja po pošti: ==

Za celo leto naprej . . . K 20.—
za pol leta 13.—
za četrt 8.50
za en mesec 2.20
za Nemčijo celoletno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V upravnistvu: ==

Za celo leto naprej . . . K 22.40
za pol leta 11.20
za četrt 5.60
za en mesec 1.90
Za pošiljanje na dom 20 v. na mesec. — Posamezne številke 10 v.

SLOVENE

Inserati: ==

Enostopna petivrstna (72 mm):
za enkrat po 15 w
za dvakrat 13
za trikrat 10
za več kot trikrat . . . 9

V reklamnih noticah stane
enostopna garmondvrsta
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primeren popust.

Izhaja: ==

vsak dan, izvenredno nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. ==

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. ==
Sprejema naročnine, inserate in reklamacije. ==
Upraviškega telefona št. 188. ==

Današnja številka obsega 6 strani.

Državne železnice.

Dunaj, 29. maja 1910.

Zadnje dni minulega tedna je proračunski odsek razpravljal o upravi državnih železnic. Vsi govorniki po vrsti so grajali upravo, ki brez pravega trgovskega znanja in duha vodi največje državno podjetje. Birokraški »šimelj« se je tako udomačil v avstrijski železniški upravi, da mu tudi večaki ne pridejo do živega. Osrednje vodstvo državnih železnic v ministrstvu trati čas in denar za malenkostmi, ki bi jih mogla reševati posamezna ravnateljstva. Posamezni akti krožijo v ministrstvu od Poncija do Pilata, zato je vsa uprava jako počasna in zamudna, vsled tega tudi jako draga. V ministrstvu je poleg ministra v raznih oddelkih 633 uradnikov in 108 slug. Plače in doklade tega osebja in izdatki za stvarne potrebščine so za letos proračunjene na 7,652.400 kron. Za vrhovno nadzorstvo avstrijskih železnic je v proračunu 575.270 K, za urejevanje voz 1,094.600 K, za starostno preskrbo in druge dobrodelne naprave 40.400.720 K, za prometno službo 393.282.640 K, za promet tih podržavljenih železnic 114.159.070 K, za državno garancijo raznim krajevnim železnicam 3.117.700 kron, za izredne naprave in prometna sredstva 99.000.000 K itd. Vsi izdatki so proračunani na 705.961.850 kron, dohodki pa na 776.176.990 kron. Torej bi po proračunu letošnji prebitek pri prometu znašal 70.215.140 kron.

Pozabiti pa ne smemo, da je z novim letom iznašal državni dolg, oziroma investovani kapital 5.484.684.000 K. Od te ogromne svote, ki iznaša skoro polovico vsega državnega dolga, je treba plačevati obresti in letno amortizacijo ali odplačilo dolga. In za obresti in amortizacijo potrebuje letos država 236.791.280 kron. To ogromno breme pa je razdeljeno. Med izdatki železniškega ministrstva je le 30.277.000 K, 95.288.000 kron je vračunjenih pri poglavju državnih dolgov in 59.282.000 K hoče vlada pokriti z novim, že dovoljenim posojilom. Ako torej proračunjeni prebitek v znesku 70.215.140 K odštejemo od letošnjih obresti in amortizacije v znesku 236.791.280 K, ostane še 166.576.140 kron, ki jih mora Avstrija dodati iz drugih dohodkov. Vlada pa računa

drugače, da izkaže manj primanjkljaja. Pravi namreč, da se onih 99 milijonov za nove naprave in prometna sredstva (stroje, vagoni itd.) ne sme šteti na račun letnega prometa, ker so le izredni izdatki. Toda ta trditev je bosa, ker izplačati se morajo iz državnih blagajen na račun državnih železnic. V istini pa bode morala država letos za upravo državnih železnic dodati najmanj 87 milijonov kron. Za lansko leto računski zaključek ni še predložen državnemu zboru. Poročevalec dr. Sylvester pa je dobil račun, po katerem je država za leto 1909. doplačala 114.898.000 kron.

Ko bi torej državne železnice donasale na leto vsaj toliko, da bi se pokrivali izdatki tudi za obresti in amortizacijo, bi skupni državni proračun ne izkazal primanjkljaja in bi ne bilo treba zvišati davkov. Državne železnice pa donasajo komaj 3 % od naloženega kapitala. Pruske železnice n. pr. so leta 1898. nesle državi 495 milijonov mark; obresti in amortizacija so iznašale 247 milijonov, torej je Prusija imela leta 1898. pri železnicah čistega dohodka 248 milijonov in lansko leto 231 milijonov mark. Pri nas pa je skoraj narobe. Seveda moramo vpoštevati, da je v Prusiji industrija mnogo bolj razvita in da zgradbe železnic v pruskih planjavah niso bile tako drage, kakor v naših goratih deželah. Navzlic temu pa bi bil tudi pri nas finančni uspeh ugodnejši, ko bi se železniška uprava primerno reorganizirala. Tako je n. pr. severna železnica delničarjem donasala lepe dohodke vsako leto. Ko pa jo je pred dvema letoma država odkupila, izginil je ves čisti dohodek.

Mnogi poslanci so v odseku grajali tudi pomanjkanje voz in strojev. Mnogi stroji so že po 25 let stari in že zdavnaj zreli za »staro šaro«. Ravno tako so nezadostni kolodvori in proge. Za razširjenje kolodvorov in skladišč bi država potrebovala vsaj 500 milijonov, za stroje in vagoni pa najmanj 200 milijonov. Zakaj to naštevam? Da čitatelji razumejo težave, s katerimi se morajo boriti poslanci, ako zahtevajo zgradbe novih železnic, katerih rentabiliteta ni zagotovljena. Seveda tudi ne smemo pozabiti na koristi železnice, ki jih posredno donasajo državi v gospodarskem oziru. Sprožila se je tudi misel, ali bi ne kazalo, da država svoje železnice proda ali da v zakup. To misel pa so odločno pobijali vsi poslanci in tudi minister Wrba. Italija je svoj čas v silni zadregi prodala pet večjih

železnic. Pozneje jih je zopet odkupila z izgubo okroglih 900 milijonov. Tudi Avstrija ima enako bridko izkušnjo.

V razpravi je minuli petek govoril tudi poslanec Žitnik ter izvajal: V prvi vrsti izražam zadovoljstvo, ker je g. minister tako odločno zavrnil misel, naj bi se državne železnice prodale ali dale v zakup. Država bi se osramotila pred vsem svetom in oškodovala v gospodarskem, finančnem in političnem oziru. Ponavljam tudi jaz željo, da bi ministrstvo preustrojilo ves sistem in službo v železniški upravi in tako doseglo ugodnejše finančne uspehe. Poslovanje je okorno in počasno. Tako je n. pr. več trgovcev že leta 1907. vložilo prošnjo na ministrstvo, da bi v Rocolu pri Trstu mogli skladati blago, osobito za Trst namenjeno stavbeno gradivo. Ako sem prav poučen, trgovci še do danes niso dobili odgovora.

Ker pridejo vprašanja Južne železnice na vrsto v železniškem odseku, hočem pri tej priliki samo podpirati resolucijo, da vlada Južni železnici več ne dovoli višjih tarifov, kakor se je nedavno zgodilo na škodo vseh pokrajin ob Južni železnici.

Dalje moram tudi jaz grajati, ker vlada ni storila potrebnih korakov, da bi se o pravem času pričela graditi železnična zveza od Novega mesta do Dalmacije. V smislu zakona bi se morala zgradba pričeti že leta 1908. in drugo leto biti končana. Vlada pa je dovolila višje tarife na železnici od Košic do pruske meje in tako dala iz rok najboljše sredstvo proti ogrski vladi, ki v tem oziru zanemarljivo svojo dolžnost v smislu člena 24. avstro-ogrškega dogovora. Zato naj bi minister čimprej pri ogrski vladi storil primerne korake, da prične graditi svoj del nameravane železnične zveze.

Ogromni so bili stroški za železnico Jesenice-Trst. In vendar so skoraj na vseh postajah naprave že sedaj nezadostne. Na Jesenicah, koder se križajo razni vlaki, je občinstvo skoraj vedno v nevarnosti, ko mora stopati preko tira do vlakov. Na Bledu so skladišča nezadostna. Uslužbenci morajo premetavati zaboje, da odpravijo blago, tudi ni na postaji nobene tehtnice in blago se mora tehtati ali v Bohinju ali na Jesenicah.

V tunelih je že neznosen dim. Vlada bode morala skrbeti za električno trakcijo; vodnih moči je dovolj. Čuvaljem v daljših tunelih pa naj se dovoli zaradi dima le osemurno delo in pri-

merno boljša plača tudi na kranjski strani in ne samo na goriški.

Prožni delavci so na tej progi imeli do novega leta po dve vožnji na mesec prosti, da so se vozili kupavat živila. To ugodnost naj jim uprava zopet dovoli.

Na progi Ljubljana-Jesenice so nezadostni vsi kolodvori, posebno v Ljubljani, Št. Vidu, Škofji Loki in Kranju.

Vlada naj čimprej predloži načrt zakona, da se zveže kamniška železnica s štajersko progo pri Polzeli. Obenem naj potrebo ukrene, da bodo kamniški vlaki prihajali v Ljubljani na južni kolodvor.

Vlada se naproša, da se podaljša vipavska železnica, če mogoče čez Razdrto do Postojne ali pa zveže s Stanje-lom in odtod zgradi proga mimo Seno-žeč do Postojne in dalje skozi krško dolino do štajerske meje.

Gospod minister je izrazil željo, naj bi se v tej razpravi izključevala narodna in politična vprašanja. To pa je za nas nemogoče, dokler uprava sama ne stori svoje dolžnosti. Saj za nas tudi ni prijetno, pri vsaki priliki dotikati se teh vprašanj. Železnice morajo služiti javnim koristim prebivalstva. Jasno je torej, da uprava ne sme žaliti narodnih čustev in kršiti pravic prebivalstva. Zato je naravnost nečuvno, da slovenske stranke v svojem jeziku ne dobé vožnih listkov, kakor se to redno dogaja na Koroškem. Naš tovariš Grafenauer je v zbornici ožigosal te škandalozne razmere. V celovškem sodnem okraju je po ljudskem štetju poleg 21.500 Nemcev 12.880 Slovencev, v pliberskem sodnem okraju poleg 4336 Nemcev celo 26.486 Slovencev. Če pa slovenska stranka ondi na kolodvoru v slovenskem jeziku zahteva karto, ga ozmerjajo ali pa še zapro. Gospodje, take stvari se niti na Turškem ne dogajajo. In gospod minister želi, da bi molčali. Tega vendar ne morete od nas zahtevati. Tudi pri železnicah so uslužbenci za prebivalstvo in ne narobe. Ako torej v jezikovno mešanih krajih uradnik ne zna potrebnih jezikov, premetite ga drugam. Ako pa noče razumeti nemškega jezika, dajte mu višnjevo polo brez vsake pokojnine. Upam, da bode gospod minister varoval pravice tudi slovenskega prebivalstva.

LISTEK.

Iz dnevnika malega poredneža.

Ameriška humoreska.

(Dalje.)

Prvi dan, ko smo prišli, je šel neki Francoz po napeti vrvi čez slap. Mama je rekla, da mora biti blazen in ga ni hotela iti gledat, pač pa sva šla midva z očetom, kateremu je zabičevala, da me niti za trenutek ne sme pustiti izpred oči; mama je hotela med tem časom nekoliko leči, ker je ponoči slabo spala.

Bil je res zanimiv prizor, ko se je Francoz, ki pa ni bil po mojem mnenju prav nič blazen, zibal na vrvi nad velikanskim prepadom, odet v plašč vodnega prahu, ki se je blestel v vseh mavričnih bojah. Slednjič je vprašal, če je kdo pripravljen, da ga prenese popolnoma varno na drugo stran rečnega obrežja.

Nihče se ni oglasil, če tudi je obljubil, da plača 1000 gld., ako se pripeti kaka nesreča. To vsoto je v resnici tudi zastavil in jo izročil stražniku, toda kljub temu ni nihče hotel poizkusiti nevarnega izleta. Meni se je strašno ljubilo, da bi se bil ponudil prijazenemu Francozu, a papa me je cel čas trdo držal za roko. Kako rad bi bil levo

počasi šel po vrvi čez cel široki slap; če bi pa padel v vodo, bi pa itak potegnil tisoč goldinarjev! Papa je gotovo nekoliko slutil, kaj da mislim, kajti niti za trenutek ni izpustil roke.

Drugi dan smo kupili od Indijancev nekaj daril za Elzo in meni je kupila mama lep lok. Skoraj bi človek ne verjel, kako grozno naglo voda teče proti slapu; vrgel sem več palic v strugo, ali izginile so kakor blisk. Neki gospe je padel lep psiček v vodo in čudila sem se, kako se je ta ženska obnašala. Če bi jo ne bil papa držal, gotovo bi bila skočila za njim. Jokala je in klicala: »Neli, moj Neli!« dokler ni omedlela; odnesli so jo v hotel.

Pa čas je, dnevnik moj, da ti povem svojo lastno nezgodo. Bil sem v smrtni nevarnosti. Srce mi zastane, če si sedaj predočujem svoj takratni položaj. Drugi dan našega bivanja ob Niagari imeli smo pri obedu ribe in takoj mi je prišlo na misel, da bi ne bilo naravno, če bi šel popoldne nekoliko ribariti. Po kosilu me je vzela mama s seboj v sobo in mi ukazala, da naj kaj berem, med tem ko ona nekoliko podremlje.

Kmalu je zaspala. Nekaj časa sem listal po knjigi, toda kmalu mi je postalo dolgčas, ker je solnce tako prijetno sijalo skozi okno in zaželel sem si, da bi bil zunaj na prostem.

Skozi okno sem zlezal na verando ter potem slezal na tla. V bližini trgo-

vinj sem si kupil nekaj trnikov in šel ob obrežju daleč navzgor, dokler se mi ni zdelo, da teče voda že popolnoma mirno. Pričel sem ribariti, a ker ni bilo nič, šel sem še naprej in prišel do malega mlina, poleg katerega je bila privezana ladjica. Nikjer ni bilo žive duše in zato sem si čolniček izposodil, da bi se prepeljal na drugo stran in pogledal, če je tam kaj rib. Komaj sem dobro odrinil od brega, že mi je ladjica zasukala in neka čudna sila mi je vesla potegnila iz rok. Plaval sem tako hitro navzdol, da sem nehoti mislil na palice, katere sem zjutraj metal v vodo. Prihajalo mi je slabo in želel sem si, da bi sedel v sobi pri mami in bral časopise. Čudne misli so me obhajale, ko sem izpoznal, da bom čez nekaj minut pokopan pod niagarskim slapom.

Sedaj šele razvidim iz časopisov, da je bil takrat dogodkov poln dan za Niagaro. Nekaj gospodov se je izprehajalo na obrežju in naenkrat so zagledali malo ladjico in v njej še manjšega dečka z neverjetno naglico pluti proti slapu; strahu so zakričali in tekli vzporedno na obrežju za čolnom, toda nič ni pomagalo. Tudi drugi ljudje so zagledali čolnič in zavpili ter tekli za njim, a tudi to ni pomagalo. Niti najhrabrejši mož na svetu bi ne bil mogel rešiti ubogega dečka. Dalje in dalje ga je nesla voda. Bilo je strašno, strašno! Zastonj je stegoval svoje male revne ročice proti ljudem na obrežju. Zaprli

je oči ter pričel iz srca moliti. Obljubil je vedno ubogati stariše, slušati svojo sestro ter postati priden otrok. Bog je gotovo čul molitev ubogega Jurčka in v svoji dobroti sklenil, da ga še enkrat reši. Če bi vsi poredneži že v mladih letih pomrli, ali se ponesrečili, kje bi potem ameriške Združene države iskale svojega predsednika? Ladjica, v kateri je sedel mali Jurček, se je nataknila na ostro skalo in obstala.

Stotine ljudi so stale na obrežju in nek mož mi je zaklical, da naj se primem za skalo, kar je bilo zelo pametno. Solnce je počasi zatonovalo za gorami in zdelo se mu je, da vidi med množico svojo mamo, ki mu miga z roko in pošilja poljubčke. Kako iz srca je želel, da bi jo bil vedno ubogal! Kako žalosten je bil, da ne bo več videl drage rodne hiše in njenih prebivalcev! Žal mu je bilo, da je nekada hotel malo Lilino deklico ustreliti iz topa. To je nekaj misli, ki so pretresale dušo ubogega dečka.

Ne vem, kaj se je še vse zgodilo, a Jurček je bil slednjič rešen. Francoz mu je rešil življenje. Vrgel je vrv čez reko, katero so ljudje na obeh obrežjih močno napeli; potem je šel hrabri Francoz po vrvi in ko je prišel do ladjice, je podal Jurčku vrv, katero si je moral privezati pod rameni, nato ga je potegnil k sebi in srečno prinesel na obrežje.

To je bil prizor! Oglušujoči življenjski

Slavnostni večer S. L. kat. akad.

Kakor že naznanjeno, je priredila dne 27. maja t. l. Slov. Liga katol. akademikov na Dunaju slavnostni večer v proslavo slovanskih stoletnic tega leta (bitka pod Grunwaldom; Napoleonova Ilirija; Stanko Vraz kot zastopnik književne Ilirije) in ustanovitve kluba čeških katol. akademikov v Ligi na Dunaju. Najprvo je govoril poljski poslanec g. Stojalowski o zgodovini in pomenu grunwaldske bitke. Pravi, da ne ve ali naj bi napel veselo ali žalostno struno; veselo, ker je bila grunwaldska zmaga tako sijajna kakor nobena poljska zmaga, a žalostno, ker vidi, kako ravno tisti, ki je bil takrat premagan, tepta sedaj pravice poljskega naroda. Grunwaldska bitka se je sicer odločila v enem dnevu, a ima pred seboj več kot 100letno zgodovino samih manjših bojov in preprirov, tako da so se tekom časa razmere tako izpremenile, da lahko smatramo grunwaldsko bitko, kot boj grmanskega in slovanskega elementa za prvenstvo na vzhodu in zmago slovanskega elementa, ki je ustavil to prodiranje proti vzhodu. Poleg tega so se tudi ob strani Poljakov in Rusinov bojevali v grunwaldski bitki Čehi (Jan Žižka) in torej ravno temu velepomembnemu dogodku v poljski zgodovini ne manjka nekega slovanskega značaja. Treba bi bilo samo, da bi se ob 500letnici tega dogodka (15. julija 1410) Slovani tudi zavedali, da je v slogi njihova rešitev in tako pripravljali prodirajočemu tujemu elementu moralni Grunwald. V mladini je up, zato naj ona že sedaj skrbi za to, da bo kedaj v tem oziru drugače. — Nato je govoril tov. Trdan o pomenu Napoleonove Ilirije za Slovence, kakor tudi o pomenu njene sestre po imenu iz 30. let 19. stoletja za razvitek slovanskega in hrvaškega slovstva, posebej se je spominjal Stanka Vraza kot ilirskega slavljence letošnjega leta. Potem pa je opozoril na dogodek zadnjih let, ko se zopet kažejo nekaka ilirska stremjenja med Jugoslovani na gospodarskem in književnem polju. — Nato se je vršila ustanovitev kluba čeških katoliških akademikov kot provizorične organizacije češ. katol. dijaštva na Dunaju, dokler si v prihodnjem šolskem letu ne ustanovi lastnega društva. Nadalje so govorili na tem večeru še državna poslanca dr. Jos. in Václav Myslivec, prof. Drapalik in Poljak Marszycki, ki so vspešno bujali češko in drugo slovansko dijaštvo k smotrenemu delu v znamenju idej, v imenu katerih se praznuje praznik -slovanskih obletnic.

Mastno kost

je te dni steknila lačna »Edinost« in jo obira ter cmoka, da leti na vse štiri strani sveta. Kaj pa je takega? Morebiti odgovarja neumorna tržaška raglja na naše članke o narodnjaški lenobi in nezadovoljstvu slovanske politične pozicije v Istri? Morebiti pa v svojem znanem velenarodnjaštvu apeluje na liberalce, naj Kotnikove tisočake rešijo iz Lenarčičevih rok za Cirilmetodovo družbo?

klici in vriskanje ni hotelo nehati! Mama je objela mojega rešitelja, kot bi bil njen rodni brat, in papa mu je na mestu stisnil v roko tisočaki in mu častital na hrabrosti; ko sva bila pa sama, mi je rekel, da se navadno z desetimi tisoči lahko vzgoji vsakega otroka, da pa jaz že sedaj stanem petkrat toliko, in sicer samo njega brez ozira na to, koliko škode sem napravil drugim ljudem.

Mislím, da se ni spodobilo, ker me je že prvi večer po rešitvi karal, toda kaj se hoče, vsaj so stariši navadno — nehvaležni. Mama je ponoči še parkrat omedlela in zdravnik je rekel, da bi jo bil strah, ki ga je imela zame, lahko umoril. Najbolj me jezi, da sem med svojo vratolomno vožnjo izgubil žepni nožiček; nikdar več ga ne bom videl.

Elzi sem torej moral obljubiti, da se poboljšam in besedo hočem tudi držati.

Tebi pa, ljubi dnevnik, rečem z Bogom, kajti kmalu boš popisan do zadnje strani in prositi moram mamo, da mi kupi novega.

»Črnilo je suho, pošle so mi misli, — a tebe jaz vedno imel bom v čisti.

Jurček.

N. B. Volitve so pred vratmi in vse je strašno razburjeno. Papa je član volivnega odbora. Z Janezkom imava že lep načrt, kako se bodeva zabavala. Za drvarnico imava spravljen sodček smole in polno vžigalice. Če ne bodo na trgu spekli celega vola, si midva sama spečeva Mulejevega telčka. Toda le vho! Presenetiti hočeva svoje domače.

(Dale sledi.)

Kaj še! Nekdo ji je iz tržaške škofijske pisarne preskrbel neko tiskovino, v kateri se kanonik Buttignoni znaša nad kanonikom Mecchio — in glejte, »Edinost« je iz teh črev načelkarila celo kačo, ki bi se lahko okoli ekvatorja zvila. Mi nimamo povoda se zavzemati ne za gospoda Buttignonija ne za gospoda Mecchio, ker sta oba huda Laha, ampak, kar Buttignoni, znani »Piccolov« intimus, očita kancelarju Mecchiji, to so kuhinjske pomije, ki bi jih resen list ne smel pobirati. To čvekačo babe na fontani, če je pa kaj resničnega na celi stvari, naj bi se bil gospod Buttignoni obrnil na pravo addresso. Mecchiji očita sumarično tiranstvo, samooblastnost in podobne reči, ki se javljajo po navadi v prestavljanju tega ali onega duhovnika. Take reči se naznanijo in zahteva cerkvenosodno postopanje, celo v Rim bi se bil gospod Buttignoni lahko pritožil — izdajati pa paskvile, je za kanonika skrajno nedostojno. Najbolj trapasto pa je, da se je tega polastila »Edinost«. Kaj pa bi rekla ta neznosna čveka, če bi kdo pobiral domače prepire pri njenih voditeljih, kaj? Če bi mi poročali o tem, kako se tržaški narodni voditelji med seboj obirajo? Kako so nekateri tako zelo med seboj sprti, da bi drug drugega v žlici vode potopili, če bi mogli? Kako drug drugemu zavidaajo uspehe, honorarje, bogatstvo, politično delovanje, govorance itd. itd.? Kako bi prijeli »Edinost« histerični krči in kako bi kričala, da podiramo stebre slovanstva! Da pa je »Edinost« že čisto ob vso pamet, dokazuje to, da spravlja ravnanje med Buttignonijem in Mecchio v zvezo s — »Slovincem«. O ti prismodela! Pravi, da smo mi podpirali »sistem Mecchia«. Če se pravi ožigosati hinavščino »Edinosti«, njeno sramežljivo liberalstvo, ves prvakarski sistem na Tržaškem, vso tisto frazavost in plitvost, če se to pravi »podpirati sistem Mecchia«, potem je res, kar nam očita »Edinost«. Ampak vsak ve, da je to z Mecchio toliko v zvezi, kakor kometov rep s siratko. »Edinost« se ni borila zoper »sistem Mecchio«, marveč zoper cerkev, zoper vso duhovščino, zoper dogme in je celo na odpad od katoliške vere pozivljala. Pa še zdaj tako dela. Ali je morebiti pozabila, kako je slavila Ferrera in pri tej priliki prerokovala, da bo enkrat konec krščanskih dogem in »tiranske Cerkve«? — »Edinost« naj se le pomiri in naj izprevidi, da tudi s svojim gostim komentiranjem brezpomembne afere Buttignoni-Mecchia ne bo zakrila svoje praznote. Če pa hoče na vsak način postati list za pobiranje štorij iz škofijskih kancelij in farovških kuhinj, pa ji tudi nobeden ne bo branil, saj ji liberalci vedno očitajo, da kljub svoji svobodomiselnosti rada poškilli v klerikalne rajone...

Orel v Šent Vidu nad Ljubljano.

Blaž Potočnikova Čitalnica je priredila preteklo nedeljo v Št. Vidu veliko pomladansko veselico, združeno z javno telovadbo in koncertom. Dopoldne so se zbrali v telovadnici zastopniki odsekov: Št. Vid, Ježica, Šmartno pod Šmarno goro, Preska, Vič, Dobrova, Brezovica in Ig k izvanrednemu občnemu zboru. Dosedaj obstoječe šentviško okrožje se je spopolnilo po odsekih Vič, Dobrova, Brezovica in Ig. V ljubljanski okolici imamo sedaj močan obroč odsekov, 16 po številu, ki so razdeljeni v dve okrožji: šentviško-viško in D. M. Poljsko. Skrb teh dveh okrožij bo, da se število odsekov v ljubljanski okolici najmanj podvoji.

Popolndne se je pričela ob 4. uri veselica z javno telovadbo. K slavnosti so poslali svoje zastopnike vsi v šentviško-viško okrožje spadajoči odseki. Zbor 17 uniformiranih Orlov je poslal tudi mladi odsek iz Stareloke. S temi je naraslo število uniformiranih Orlov do nad 80.

Javna telovadba sama se je izvršila v najlepšem redu ob navzočnosti nad 2000 gledalcev. Šentviški Orel je nastopil v prostih vajah, na orodju in »Moreški«. Naraščaj šentviškega Orla, 60 po številu, pa je izvajal vaje s praporci. Vodil je telovadbo požrtvovalni in navdušeni načelnik b. Rozman, kateremu je daroval odsek v priznanje njegovih zaslug lep prstan. Pod vodstvom ljubljanskega podnačelnika b. Kržana je nastopil tudi oddelek ljubljanskih telovadcev, ki je napravil eleganten pohod in komplicirane skupine. O telovadbi sami prinese strokovnijaško poročilo »Mladost«.

Po javni telovadbi se je vršila na vrtu ob telovadnici veselica s koncertom. Koncert je vodil delavni domači pevovodja g. L. Hafner. Sodeloval je pri koncertu tudi odlični član pevskega zbora »Ljubljane« g. L. Bajde. Nastop pevskega zbora je pokazal, da sto-

ji pod spretnim vodstvom in da hrani v sebi mnogo umetniških zakladov. Ohžalovali smo le, da se ni vršila produkcija v dvorani, kjer bi prišla moč in izvežbanost zbora bolj do veljave.

Po koncertu se je razvila prosta zabava, ki je trajala do 8. ure zvečer.

Cela prireditev je izpadla v moralnem in materijelnem oziru zelo ugodno. Trudili so se zanj naši vrli fantje, pomagali so požrtvovalno možje in dekleta. Naj jim bo lep uspeh v zahvalo in hvalilo! Ob vzhodu na veselilni prostor sta stala dva mogočna mlajša, vitezovskega tipa, osesnika Lovrenca Florijančiča. Vrlemu možu: Na zdar!

× × ×

Še besedo nasprotnikom! Po svoji navadi so kazali zopet to, kar edino znajo: surovost in podivjanost. S tem so naši stvari zopet mnogo koristili, ker ljudstvo je spoznalo, kakšni so tisti, ki nosijo zastavo »naprednjaštva« in »svobodomiselnosti« v Št. Vidu. Prišli so prav vsi, do zadnjega njihovega učenika. Vodila sta to pogumno četo dva tukajšnja dijaka, katerih imeni radi starišev za danes zamolčimo. Razstavljeni so bili krog in okrog telovadišča z namenom, da bi delali škandale, kar se jim pa ni posrečilo. Če je eden odprl usta, je dobil tak odgovor, da je moral takoj umolkneti. Ker jim je na telovadišču spodletelo, so poskusili svojo srečo na kolodvoru pri odhodu gostov.

Orli, vi pa pogumno in neustrašeno kot dosedaj! Nedeljska prireditev bo lep odstavek v mladji, boj in dela pa uspehov polni vaši zgodovini!

NAŠE FINANCE.

Dreadnoughtke priznane.

Včeraj je finančni minister Bilinski v finančnem odseku vendar enkrat podal precej jasno sliko o naših financah, ki je seveda jako temna. Izvajal je bistveno to-le:

Deficit budžeta za leto 1910. znaša najmanj 70.000.000 kron, ker se je po- višal za 6 milijonov za živinorejo, 4 milijone za staropenzioniste, 12 milijonov za obresti letos najetih posojil, 7 milijonov za skupne izdatke.

Rabili pa bomo v doglednem času: 90.000.000 kron za socialno zavarovanje, potem pa 90.000.000 kron za armado, in sicer zavoljo tega, ker se vpe- lje krajša službena doba, pa tudi za utrdbe na meji.

Kar se tiče mornarice, bo treba zgraditi nove ladje namesto starih nerabnih in pa dreadnoughtke, kar bo stalo 300.000.000 kron. Skupno bo šlo torej za vojsko približno 400 milijonov kron.

Minister pravi končno, da za te prihodnje potrebe ne bo predložil davčnih predlogov, ker to nima zmisla. Treba je le najti vire, da se deficit za leto 1910. pokrije. Zato naj odsek sprejme vladne finančne predloge ali pa izdela nove.

Ministrov govor je vzbudil precejšnjo pozornost, ker so izdatki tako veliki, kakor je komaj kdo pričakoval.

POLJEDELSKE STVARI.

V proračunskem odseku je zdaj na vrsti poljedelsko ministrstvo. Voditelj ministrstva, vitez pl. Pop, povdarja pomen strokovne izobrazbe za kmečke prebivalstvo in omenja zlasti pozimske in gospodinjinske šole. Vlada bo uvedla v pozimske šole tudi pouk o negovanju gozdov. Potovalno učiteljstvo se skrbno goji in podpirajo se zadrage. Kar se tiče nabav za armado, jim posveča ministrstvo prav posebno pozornost. Goji se zlasti živinorejstvo in planinstvo. Šestmilijonski kredit naj se zlasti za pašništvo in živino porabi. Za pogozdovanje se tudi izdajajo velike vsote, treba urediti tudi veterinarstvo. Proračun poljedelskega ministrstva se je sprejel.

ČRNA GORA KRALJESTVO.

»Dnevni List« poroča iz srbskega uradnega vira, da je peterburški kabinet obvestil srbsko vladu, da se bo kneževina črnogorska meseca avgusta t. l. v sporazumu z vevlastmi proglasila za kraljestvo.

ZOPER UPORABLJANJE VOJAŠTVA PRI OGRSKIH VOLITVAH.

Krščansko-socialna stranka bo v prihodnji plenarni seji zbornice v petek vložila interpelacijo, v kateri bo protestirala, da se za ogrske volitve uporablja avstrijsko vojaštvo. Slično interpelacijo sta v brambnem odseku vložila tudi poslanec Tresić in dr. Korosec, pravtako Steiner. Na Ogrsko je odšlo tudi nekaj naših fantov 17. pešpolka in pa vojaki iz Gradca.

TROZVEZNE FRAZE.

Wolffov biro objavlja ob priliki obiska laškega ministra za zunanje zade-

ve di San Giulano v Berolinu komuni- ke, v katerem se pravi, da sta se laški minister in nemški kancelar pogovar- jala o političnem položaju in zopet po- udarjala, da hočeta v soglasju z dunaj- skim kabinetom delovati za vzdrževa- nje miru po načelih trozveze.

VOLIVNA REFORMA ZA HRVAŠKO SANKCIONIRANA.

Cesar je 30. t. m. sankcioniral od sabora sprejeti zakon, s katerim se re- formira volivna pravica na Hrvaškem. Čeprav je ta reforma jako pomanjklji- va, pomeni vendar početek nove dobe na Hrvaškem in bo dala kmečkemu ljudstvu veliko večjo veljavo, kakor je je doslej imelo. Zato je sankcijo treba pozdraviti.

STRAŠEN VOLIVEN BOJ NA OGR- SKEM.

Danes se voli v 337 okrajih. Vse je skrajno razburjeno. Demolirajo se hiše, pobijajo ljudje in celo požigi so na vrsti. V Kesthelyju so zažgali hišo ne- kega vladnega kandidata. Nekemu vo- livcu, ki je zaklical vladni »eljen«, so je- zik preklali! V Kisz-Jenő so kmetje razbili hišo nekega protikandidata. Zdaj pa pridejo še vojaki. V rumun- skem delu Ogrske zadržujejo žandarji rumunske volivce, da ne morejo na vo- lišče, rumunske agitatorje so pa vtak- nili v občinske kejehe. To bodo res kra- sne volitve.

LAŠKA MORNARICA.

Rim, 29. maja 1910.

Del Balzo, poročevalec proračun- skega odseka, je izdelal poročilo glede mornariškega programa laške vlade. Kar se tiče dreadnoughtk, se bo laška vlada z ozirom na to, da jih je tudi Av- strija začela graditi, podvzvala, da jih saj istočasno z Avstrijo izgotovi. Prva dreadnoughtka »Dante Alighieri«, ki se gradi v ladjedelnici v Castelmuru, bo splavala drugo leto jeseni, druga »Conte Cavour« se bo gradila v Spezziji, tretja »Giulio Cesare« in četrta »Leonardo da Vinci« se bosta gradili pri Ansaldo. Začeli niso od zadnjih treh še nobene. Tri dreadnoughtke bodo zgra- jene do leta 1912., »Conte Cavour« pa šele do leta 1914. Nekateri se zelo boje, da ne bi se še bolj zamudile, kar je spričo razmer v laških ladjedelnicah zelo mogoče.

1. avgusta se sestavi četrta divizija v sredozemskem morju. Ob velikih va- jah bo torej po tem morju plavalo naj- večje laško brodovje, kar ga je imela dozdaj Italija. Pripomniti je še treba, da se z vojsko z Avstrijo v doglednem času računa kakor z gotovim dejstvom. V laški Karniji in v Kadoru se z mrz- lično naglico zidajo utrdbe. Gradba avstrijskih dreadnoughtk vzemirjuje vse sloje, nič manj znani članek av- strijskega admirala Chiarija. Za izpol- nitev mornarice so navdušeni najhujši antimilitaristi.

Cesar v Bosni.

Cesar se je v dvornem paviljonu na sarajevskem kolodvoru razgovarjal med drugim z nadškofom Stadlerjem in mu rekel: »Bili ste nedavno v Ri- mu?« »Da, Veličanstvo,« odvrne nad- škof. »Sv. Oče pošilja Vašemu Veličan- stvu svoj poseben blagoslov in želi, da bi Vaše Veličanstvo doseglo starost ba- varskega princa-vladarja in še mnogo več.« Cesar je smehljaje zamahnil z roko in rekel: »To bi bilo preveč do- brega. Njegova Svetost mi je bila ved- no naklonjena.« Frančiškanskemu pro- vincialu Mišiču je cesar rekel: »Zelo me veseli, da vidim frančiškane. Dobro jih poznam; zelo zaslužni so za mojo vladarsko hišo in za ljudstvo. Zahva- ljujem se Vam za Vašo odkritosrčno udanost.« Z enakimi besedami je cesar počastil frančiškane že pri sprejemu v Brodu in Visokem. Dalje časa se je vladar razgovarjal z reis-ul-ulemo Su- leiman effendi Šarcom ter izrazil svoje zadovoljstvo, da ga bo mogel sprejeti k zapirseg. Šarec je zagotovil vladarja, s kako velikim veseljem ga je pričako- valo vse mohamedansko ljudstvo.

Pri včerajšnjih uradnih spreje- mih dopoldne v vladni palači je cesar nasproti civilnemu adlatu Benku izra- zil svoje priznanje bosensko-hercego- vinskemu uradništvu, ki je ob danih razmerah mnogo storilo za povzdigo dežele. Nadškofu Stadlerju je cesar re- kel: »S posebnim veseljem in zadovolj- stvom sprejemam zagotovilo Vaše ved- no izkušene zvestobe in udanosti, ki mi je dokaz, da tudi Vi hvaležno priznate Moje in Moje vlade prizadevanje za varstvo koristi cerkve in države in da bodete to prizadevanje podpirali z vest- nim negovanjem vere, prave morale in krščanske ljubezni do bližnjega. Vse- garnogojni naj Vas v tem delu vodi in podpira. Zahvaljujem se Vam pristržno za izraze Vaše udanosti ter Vas zago- tavljam svoje traine naklonjenosti.

Reis-ul-ulemi je cesar odgovoril, da upa, da bo podpiral cesarjeva prizadevanja za varstvo in razvoj islama in ga zagotovil svoje milosti. Deputaciji katoliških laikov je cesar rekel, da upa, da bodo Hrvatje Bosne in Hercegovine v danih ustavnih pravicah spoznali jamstvo za uspešno skupno delo celokupnega bosanskega ljudstva. Razven tega je cesar sprejel še številne druge osebe in deputacije in povsod kazal veliko zanimanja za razmere v deželi.

Predminoli večer se je raznesla po Sarajevu vest, da je bil na cesarja poročni napad. Občinstva se je polastilo velikansko razburjenje. Kasneje se je izvedelo, da sta se sprla na Čaršiji nek Arnavt in nek Hrvat ter je prvi slednjega ustrelil. Morilec je že na varnem.

Izpred tukajšnjega poročnega sodišča.

Dve oprostili. Pri včerajšnji dopoldanski razpravi je bila detomora obtožena Ivana Lavrenčiča oproščena obtožbe detomora, popoldne pa je bila oproščena tudi detomorilstva obtožena posestnikova hči Helena Krivic iz Zgoš pri Begunjah. Drugo obtoženko je zapeljal neki dragonski četovodja, ki je bil ciničen dovolj, da je prisostvoval celi razpravi, vsled česar je bilo občinstvo ogorčeno in je moral »gospod v rdečih hlačah« čuti marsikako pikro opazko. Dve stvari moramo omenjati, ki smo jih ob teh razpravah opazili. Obe razpravi sta spadali v tisti milje, ki ga imenuje svet pikantnega. Kljub taktu predsednika poročnega senata, dvornega svetnika Pajka, so prišle v razgovor stvari, ki jih pač ne kaže obravnavati v nabito polni porotni dvorani. Zelo bi bilo želeli, da bi se pri takih razpravah, ko pridejo v razgovor pikantnosti, izključila javnost, kar je že pred leti zaman zahtevalo zagovorništvu. Ljubljanski damski svet je tvoril večino avditorja, ki je zelo, zelo zavijal nosove, ko je pri drugi razpravi dr. Krisper v svojem zagovoru rekel, da so vse ženske »malo trapaste«. Krivičeva je porodila dne 23. aprila letos dete ob navzočnosti babice Marjete Mežan. Ker se je bala svojega očeta, ki je zelo hud mož, je storila dejanje, da je s trdom zadošila dete. Obtoženka pravi, da je bila vsa scagana. Tudi babica potrди, da se je Krivičeva grozno bala očeta. Krivičevu opisujejo priče kot pridno dekle. Med razpravo je obtoženka jokala. Kljub priznanju se v tem slučaju ne more trditi, da ni dete umrlo naravne smrti, ker ni izključena možnost, da se je s slinami zadušila. — Opažamo, da se razširja med ljudstvom napačni pojem, da se vse detomorilke morajo oprostiti. V dobi varstva otroka je zelo žalostno, da se sploh to napačno mnenje širi. Mlado, nežno dete, brez moči, zasluži še bolj, da ga čuva družba, kakor pa odrasel človek, ki se lahko brani sam. V drugem slučaju je bila, ko je Krivičeva povila, navzoča babica. Videla je, kako da je bila mati »scagana«, prestrašena, zmešana. Za take slučaje bo pač morala skrbeti oblast za pouk babicam, da od vzamejo dojenčke takim scaganim materam toliko časa, da se pomirijo in da postanejo duševno normalne, ker se že zavzema stališče, da matere niso normalne in zato ne odgovorne za to, kar v »scaganosti« ali zmešanosti in nezvesti store.

Morilec svoje žene.

Danes se je pričela pred ljubljanskimi porotniki razprava proti 43 let staremu Andreju Rejcu, rudarju v Idriji, ki je na sumu, da je svojo ženo Franciško dne 28. svečana t. l. ponoči namenoma pahnil v reko Idrijo, da je žena utonila. Zeno je našel Ivan Kavčič šele po preteku 8 dni pri takozvanih »grabljah« pod drvmi. Že dne 1. marca se je po Idriji raznesel glas, da je Rejceva žena izginila in ko jo le še tretji dan ni bilo domov, je bila splošna ljudska govorica, da se je mož s silo znebil. Sodne poizvedbe so dognale, da Rejc svoje žene ni maral ter je bil zaradi tega, ker je s svojo ženo grdo ravnal, že sodno kaznovan. Često-krat je bila ljudem dana prilika videti, kako jo je grdo gledal in z zobmi proti nji škripal, dostikrat ji je bilo na obrazu videti nasledke močevega tepeža in suvanja. A žena, ki je bila jako pobožna in potrpežljiva, ni iskala pomoči pri sodišču, le kakemu znancu je semintja potožila svoje trpljenje. Pritoževala se je, da jo mož dostikrat ponoči vodi po samotnih krajih tik vode in da jo bode še v vodo zagnal. Pripovedovala je tudi, da mora iti v takih slučajih čisto tiho pred njim, on pa za njo hodi. Podnevu ni šel nikoli z ženo v

krčmo, pač pa jo je ponoči s silo gnal v gostilne. Prijatelji so ranjko svarili hoditi ponoči z možem, a ker se ga je bala, se mu ni upala protiviti. Andrej Rejc se je pa tudi sam pritoževal čez svojo ženo. Nekoč, ko ga je Terezija Lampe tolažila, da se bode že vse spremenilo, je odgovoril: »Zadovoljen sem, da se bo v kratkem času spremenilo, zakaj jaz vedno molim, da bi me Bog rešil.« Obdolženec ni zahajal v cerkev, po smrti svoje žene je pa začel zahajati. Ranjka se je proti Mariji Čar pritožila, da jo je mož enkrat dušil in da mu je komaj ušla, nakar ji je zagrozil, da če bi bila v mestu, bi ž njo napravil kakor z mačko. Nekoč je zakričal: »Čisto nič te ne maram, te bom tako zagnal ob tla, da se ne boš več pobrala.« Proti Neži Mažgon se je izrazil, da bode vse pustil in šel v Ameriko, ker noče, da bi žena za njim pokojnino vživala. Takih slučajev je mnogo, iz njih pa sledi, kako je Rejc svojo ženo sovražil. Ker je imel Rejc ljubavno razmerje z drugimi ženskami, je bila naravna posledica ta mržnja proti svoji ženi. Tako razmerje je imel pred okoli sedmimi leti z Barbaro Poženel, s katero je imel tudi nezakonskega otroka. Ta priča izpoveduje, da je v isti hiši stanovala kakor zakonska Rejc. Tu je videla, da mož svoje žene ne mara in da jo sovraži. Obdolženec ji je pravil, da radi tega žene ne mara, ker nima naraščaja, omenil ji je, da žena ne bo več dolgo živeła, premočil jo je pa na ta način, da ji je dal hranilno knjižico z 900 K ter ji obljubil zakon, ker bode žena vsled bolezni itak kmalu umrla. Nazadnje je imel Rejc z Jero Razpet ljubavno razmerje, katera je v isti hiši stanovala. Sicer oba to trdovratno tajita, vendar je dognano po pričah. Iz vsega tega je razvidno, da je sum upravičen, da je Andrej Rejc res umoril svojo ženo.

K razpravi je povabljenih 62 prič. Po prebranju zelo obširne obtožnice se prične zaslišanje obdolženca Rejca. V porotni dvorani pod cesarjevo sliko se nahaja velika skica reke Idrije in njene obrežja, iz katere je natančno razviden prostor, kjer se je vršilo dejanje in kraj, kjer so potegnili iz vode mrtvo Franciško Rejc.

Senatu predseduje deželni sodni nadsvetnik Vedernjak, votanta sta svetnika Koblar in vitez pl. Luschan, zapisnikar Konda, državno pravništvu zastopa državnega pravdnika namestnik dr. Neuberger, obtoženca zagovarja ex offio zagovornik dr. Švigelj. Porotniki so sledeči izžrebani: Požlep, Dolžan, Legat, Kuralt, Urbančič, Kavšek, Fajdiga, Brgant, Klemenc, Kocjančič, Debevc. Na sedežih, kjer sedita navadno ljubljanska sodna izvedenca, svetnik dr. Schuster in dr. Plečnik, sta idrijska zdravnik dr. Milan Papež in dr. Ivan Šterak. Pričevanju idrijskega sodnika Rudolfa Potočnika se upira dr. Švigelj. Senat si pridrži, da o tem predlogu sklepa pozneje.

Obtoženčovo zaslišanje.

Obtoženi Anton Rejc izgleda starejši, kakor je, namreč 42 let in 6 mesecev. Težko delo ga je izdelalo, je plešast, čedno, dasi priprosto oblečen.

Predsednik: »Vi, Rejc, ali je to res, da ste vrgli svojo ženo v Idrijo?«

Rejc: »Ne!« To reče obtoženec krepko, glasno. Predsednik pozove na to v dvorano idrijskega sodnika Rud. Potočnika, da da pojasnila. Pri-sege ne zahtevata ne zagovornik in ne državni pravdnik. Priča dobi stol. Predsednik pojasnuje porotnikom razne fotografije hiše, v kateri je stanoval Rejc, kakor tudi kraj, kjer so našli utopljenko. Porotniki slede z največjo pozornostjo predsednikovemu pojasnilu. V hiši, kjer je stanoval Rejc, so sobe male, nizke. »Če prideš v vežo, slišiš vse, kar se govori v hiši«, pripomni predsednik. Pod Rejcevim stanovanjem v delavnici so se čuli tudi koraki v Rejcevim stanovanju. Predsednik pojasnuje dalje porotnikom tudi precej velik načrt idrijskega mesta. Podrobno nato pojasnuje predsednik situacijski načrt, posamezne kraje, kjer so videli v usodepolni noči obtoženca, kje da se je žena izgubila. Zapisnikar kaže s palico kraje, ki jih označuje predsednik.

Ko še pojasni situacijski načrt idrijski sodnik Potočnik, nadaljuje predsednik zaslišanje obtoženca. Rejc je jako zgovoren. Posnamemo: Oženjen je bil 18 let. »Živeła sva z ženo tako, ne da bi se posebn' rada imela. Ne bom rekel, da jo nisem tepel, a samo s ploskem roke. Žena bi imela z možem držati, ne pa s svojimi starši.« Enkrat je zalotil ženo, ko ga je opravljal. »Potem sem ji pa rekel: Franca, tiho bodi, če ne te bom klofnil in sem jo res klofnil, a ne hudo, ona je pa upila, o Ježeš, ubil me bo. Zagnati je hotela, 'cegel' v mene, to me je tako ujezilo, da sem jo dvakrat ploskoma klofnil.« Pripozna, da je imel znanje z neko žensko, od-

kar je žena zmeraj »ajfrala«. Zanika, da bi bil intimno znan z neko Razpetovo; tudi žena mu ni bila zvesta.

»Ona se bala, tresla.«

Predsednik: »Vi ste se hodili izprehajati za vodo čez brv. Žena ni rada hodila z Vami. Pripovedovala je, da se je vselej bala, tresla, kadar ste jo silili čez, a ste rekli, da mora z Vami?«

Rejc: »Jaz jo nisem nobenkrat silil. Samo o Vseh Svetih sva šla čez brv.«

»Kje ste pa bili tisto nedeljo?«

vpraša predsednik. Rejc, ki navadno hitro govori, precej časa molči in pravi, da mora premisliti. Nato pove, da je tisti teden delal v rudniku dopoldne.

Usodna noč.

Po južini je bil nekaj časa doma. Potem je gledal delavce, ki so metali polena iz vode. Šel je čez veliki most in šel potem domov približno ob 4. uri. Žena je bila doma. Hotela je, da ji dá en glaž vina; spila je ona en kozarec, on enega, nato pa, kar je še ostalo. Zvečer je Rejc igral v svoji sobi s harmoniko. Večerjal je med tistim časom doma zelje in kruh, ona je zase zvečer kuhala kavo. Žena je bila takrat v sobi. Kaj da je žena delala, ni znal. Proti 8. uri zvečer se je oblekla žena, da gre vun. Ko jo je vprašal, kam da gre, je rekla: »Gledat pejd za menoj, pa boš vedel.« Ko jo še enkrat vpraša, kam da gre, je žena odgovorila, da h Godiču. »Takrat sem jo zadnjikrat videl.« Pove, da je žena zvečer šla večkrat sama ponoči ven in da je ostala tudi do pol treh vun. Ko je žena odšla, je sedel pri peči in igral harmoniko, tako kakor da bi se bil učil, tako do pol 10. ure zvečer, ne ves čas, šel je med tem časom na stranišče, nekaj časa je kadil tudi tobak. Čul je tudi fante, ko so šli spat, tudi zadnjega fanta, ko je šel spat. Fantu je še rekel, da gre tudi on spat, žene pa da ni doma. Na vprašanje, zakaj da je to fantu pravil, obtoženec ne zna odgovora. S hišnim gospodarjem se niso razumeli. Pojasniti obtoženec tudi ne more, zakaj da je govoril s fanti kljub temu, da mu je prepovedal gospodar govoriti s fanti, ker se je bal, da ne bi jih Rejc »šuntal« proti njemu. Rejc pravi, da je hodil v stranišče v II. nadstropju, ker je bilo stranišče v I. nadstropju vedno nesnažno. Na stranišče je šel trikrat, ker je imel drisko. Ne vé, če je bila Razpetova doma ali ne. Spal je naprej. Zbudil se je ob 5. zjutraj. Legel je nazaj v posteljo. Okoli 8. ure je ustal. Bil je res nevoljen in je šel h Godiču, da bi »ofluhtal« ženo in Godičevko, ker ji kompanijo drži. Ne vé, da bi bila prišla Marija Lampe tisti večer ob pol 9. zvečer ženo obiskat, rukala je na vrata, a bilo je zaklenjeno. Pravi, če bi bila rukala, bi bil moral slišati. »Nisem čutil nič,« pravi obtoženec. Dr. Neuberger: »Čudim se le, da ste čuli, ko se je zaprla delavnica, ki je bolj oddaljena, rukanja bolj bližnega pa ni čul.«

»Zakaj ste hodili od marca tako pogosto okoli Idrije?«

vpraša predsednik obtoženca. Rejc odgovori, da je bil od 1. marca do 28. le trikrat pri Idriji. Predsednik: »Ljudem se je čudno zdelo, ker so Vas kar naenkrat tolikrat videli pri Idriji.« Rejc: »Šel sem na šiht mimo vode!« Zanikava, da bi bil rekel Močnikovi, da je šel tisti večer z ženo, morala ga je napačno razumeti. Ker žene le ni bilo, ga je začelo le skrbeti in je šel drugi dan vprašat za ženo pri njeni sestrični. Na šiht je šel tretji dan. S Sinkovcem sta se na šihu razgovarjala o ženi, pa nič posebnega. Jamral je proti Sinkovcu, da ni mogel jesti, piti, ker ni bil nekaj časa zdrav. — Povedal ni nikomur, da ima drisko. Odločno zanikava, da bi bil hodil z ženo tisti večer po cesti, dasi je to trdilo več prič v preiskavi, ki trde, da so ga dobro spoznali. Pravi, da je moral iti z rajno ženo kak drug moški. Videla sta Rejca na cesti priči Pahor in Balantič in mu bodeta povedali to v obraz.

(Dalje.)

Dnevne novice.

✚ **Pri občinskih volitvah na Čatežu ob Savi** je zmagala Slovenska Ljudska Stranka z veliko večino odbornikov.

✚ **Jugoslovanski krematorij.** Konzorcij slovenskih svobodomiselscev je vložil na c. kr. notranje ministrstvo vlogo, v kateri prosi dovoljenja za ustanovitev jugoslovanskega krematorija v Ljubljani. Naši svobodomiselsci so čutili potrebo za to »demonstracijo«, kajti kaj več kot demonstracija ta vloga pač ne more biti. Preko zakonov tudi »svobodomiselsci« ne morejo zgraditi jugoslovanskega krematorija in zakoni v Avstriji predpisujejo pokopavanje mrličev. Na to stališče se je postavila vlada tudi napram občinskemu

odboru v Libercu na Češkem, ki je v zvezi z društvom »Flamme« želel ustanoviti v Libercu krematorij ter je v ta namen votal 20.000 K. Posebnih izjem se tudi za slovenske svobodomiselsce ne bo moglo napravljati, dasi smo prepričani, da bi ta slama hitro zgorela.

✚ **Silvin Sardenko »Slovanska apostola«.** Zgodovinska igra v petih dejanjih. — Jutri bode dotiskana ta igra o sv. Cirilu in Metodu, ki v lepi dramatični obliki predstavlja življenje in delovanje svetih slovanskih apostolov. Igra je posvečena 1025letnemu pomenu Metodove smrti in hoče ob tej priliki v našem ljudstvu poživljati versko zavest in mu širiti obzorje. Pisatelj nam sicer živo in spretno predstavlja tudi velike konflikte one dobe, a popolnoma brez političnih tendenc; vse namreč prevladuje visoka verska ideja, apostolski duh in svetniški značaj slovanskih apostolov. Mnogo pozornosti bode vzbudila duhovna oporoka sv. Cirila in Metoda, kakor se nam predstavlja v tej tako zanimivi in živahni, na nekaterih mestih zelo gniljivi igri. Prirejena je za samomoške vloge; najprimernejša igra za naša izobraževalna društva in za mladeniške Marijine družbe. Igro je izdalo »Apostolstvo sv. Cirila in Metoda«; naroča se v »Katoliški Bukvarni«.

✚ **Župnija Lučine** v starološki dekaniji je podeljena č. g. Frančiškemu Rajčeviču, župniku v Grahovem.

✚ **Profesor Pavel Samassa**, član ljubljanske rodbine Samassa, je znan po svojih nacionalnih spisih, ki so vsi velikega uvaževanja vredni. Zdaj je izdal zopet knjigo: »Der Völkerstaat im Habsburgerreiche«, ki je zanimiva zlasti zato, ker se Samassa obrača zoper losvonromovstvo. Pravi, da je napačno siliti Nemce iz katoliške cerkve, ker je katoliško duhovništvo Nemcem v boju zoper Slované in slovansko katoliško duhovščino jako potrebno. Samassa dvomi namreč, ako bi se moglo protestantsko nemštvo uspešneje boriti zoper slovanske katoličane kakor se zdaj, ko je še katoliško. Tudi to posledico ima losvonromovstvo, da se katoličani vedno bolj čistijo in naznotraj okrepiljajo. Iz nacionalnih ozirov je boljše, da Nemci ostanejo v katoliški cerkvi, čeprav z njo ne soglašajo. — Tako go-spod Samassa, ki je v nacionalnih rečeh avtoriteta. Sicer ni dosleden, toda njegovo stališče je zato zanimivo, ker kot hud nacionalen Nemec izpričuje, da poprotestantevanje nič ne koristi narodnosti, in da je katoliška vera in duhovščina v boju za naroden obstoj in razvoj tako uspešno orožje, da ne kaže iz katoliške cerkve odstopiti, tudi če se v vsem z njo ne soglašajo. Tisti, ki gredo »los von Rom«, so taki barabski ničvredni elementi, da nemštvo z njimi prav nič ne pridobi. »Alldeutsches Tagblatt« seveda s Pavlom Samasso ni prav nič zadovoljen, in mu očita, da je, čeprav je svobodomiseln, vendarle »Römling« in sicer iz sledečih razlogov: 1. je laške krvi, 2. ima za sorodnika kardinala (ogrskega nadškofa Samasso), 3. njegova rodbina v Ljubljani že dolgo let rimskim popom dobavlja njihovo »artiljerijo«, cerkvene zvonove! Ti zvonovi šumijo po Samassovih žilah, zato je njegova kri klerikalna. Ubogi Samassa! Vsenemcem pa ni nič zameriti, saj imajo od vseh priznan patent na vso neumnost, ki je v Avstriji sploh mogoča, te pa je veliko...

✚ **Resnici na ljubo** je treba konstatirati, da je bil oficijelni sprejem cesarja v Bosni sicer nadvse sijajen, da je pa pravo kmečko prebivalstvo izostalo. Vladna poročila kljub svoji gostobesednosti tega ne morejo prikriti. V Sarajevu se je po ulicah večinoma le mestno prebivalstvo pomikalo in pa vojaštvo, mohamedancev pa je jako malo, mohamedanskih žená skoraj nič. Takozvana via triumphalis, Appelov kaj, je bila malodane prazna. Nekaj krivde nosi na tem vlada, ki je s svojimi pretiranimi varnostnimi odredbami ljudstvo iz kmetov oplasila, glavni vzrok bo pa ta, da ostanejo mohamedanci apatični, kakor so vedno bili, srbski in hrvaški kmet pa nimata veliko povoda, se za vlado barona Buriana navduševati. Baron Burian je pokazal cesarju par Potemkinovih vasi, to je ves pomen cesarjevega potovanja v Bosno. Seveda je mednarodni pomen tega potovanja jako velik, ker je zdaj pritisnjen na aneksijo zadnji pečat in je cesar Franc Jožef pokazal, da je on za sultanom prvi suveren na Balkanu. Lahi kar pokajo komaj prikrte zavisti. Toda dobro bi bilo, da bi to potovanje poleg mednarodnega pomena imelo tudi nekaj narodnega pomena, pa s tem ne bo nič, kakor se kaže. V Bosni bo še dolgo časa ostalo vse pri starem, posebno odkar je Burian ukrotil srbske in mohamedanske »leve«, Gligorije Jeftanovića in Ali bega Firdusa...

Nek fanatik je v »Marburger Zeitung« sklobasal v uvodnem članku čudne reči — sad razkrajajočih se možgan. Piše namreč o občevalnem jeziku z ozirom na ljudsko štetje. Člankar pravi med drugim tudi sledeče: »Najvažnejše je za državo, za državne potrebe in odredbe, da se ve, koliko ljudi v Avstriji govori nemško in koliko češko, poljsko itd. V mnogojezičnem državnem ustroju se spoznava vrednost katerega jezika po njegovi rabi in zato je natančna poizvedba o občevalnem jeziku naravnost državna potreba. Zato je tudi potrebno, da se ve, koliko ljudi v Avstriji se poslužuje nemškega jezika in koliko ne. Netočne izpovedbe naj se strogo pazi. Kot napaka izpovedbo se pa mora brezpogojno smatrati, ako n. pr. kak dunajski mestni uradnik ali kak uradnik dunajskega poštnega urada ali podobnega zavoda izjavi, da je njegov občevalni jezik češki.« — No, to je ravno, kar boli nemške nacionalce. Radi bi napravili Nemce še iz papirja po vzgledu Potemkinovih vasi, samo da bi se po končanem ljudskem štetju reklo, toliko in toliko je Nemcev v nemški Avstriji. Pozneje bi se ne govorilo več o občevalnem jeziku, ampak samo o pristni germanski krvi, ki se je seveda fabricirala samo na papirju. Člankar zahteva, da mora vsak drž. uradnik, ki služi v kaki nemški deželi, zapisati, da se poslužuje občevalnega jezika nemškega, ker sploh nima prilike, da bi s kom občeval v drugem jeziku. Pa hvala Bogu, s temi ne ravno skromnimi željami bržkone ne bo nič.

— **Pogreb župnika in duh. svetnika** Tomaža Potočnika na Breznici, ki se je vršil v nedeljo popoldne, je bil veličasten, vreden blagega pokojnika. Udeležilo se je spreveda 57 duhovnih sobratov, gotovo nenavadno veliko število za nedeljo popoldne; med njimi dekan Sušnik, kanonik Kajdiž, častni kanonik dr. Svetina, msgra. Zupan in Jaklič, vojaški kurat Marešič itd. Milo je govoril ranjekemu v slovo dekan J. Novak, ki je tudi vodil žalni sprevod ter pokopal svojega najboljšega prijatelja. Bila je pričujoča vsa šolska mladina, požarna bramba, Marijina družba z zastavo, potem pa iz radovljiškega okrožja 55 vrlih Orlov v kroju, kar je sprevedu dalo poseben sijaj. Izmed posvetne inteligence je bilo pričujoče vse uradništvo iz Radovljice, na čelu gospod glavar Župnek. Med drugimi dr. Jelovšek in okrajni šolski nadzornik Janežič. Razume se, da je bilo na tisoče ljudstva, ki se ni moglo ločiti od svojega ljubega pastirja. Pokojnik je bil dika slovenske duhovščine, eden najbolj popularnih in priljubljenih naših sobratov, moč silno blagega, plemenitega srca, ki ni imel in ni mogel imeti nasprotnika. Skoro vse svoje premoženje je volil farni cerkvi, da se preslika. Počivaj v miru, blago srce, Bog Ti bodi plačnik!

— **Pogačar na delu.** O tem se nam še piše: Minuli teden v sredo ali četrtek je nekdo vlomil v stanovanje gosp. dekana v Kranju. Zlezel je v peč, ki se kuri od zunaj, privzdignil peči vrh in se izkobacal v sobo. Vaza na peči se mu je razbila, ko je padla na tla. Črepinje je spravil nazaj v peč in deloma peč zopet pokril. Odšel je skozi vrata, ker je našel ključ v vratih od znotraj. Odsel je 480 K, katere je vzel iz omarice, britev z belim rogom in malo brušeno ogledalo. Pregledal je pet sob, a drugega ni našel, kar bi mu bilo všeč. Način vlom in veselje do britev kaže na Pogačarja, katerega je malo poprej zasačila neka ženska pod streho v plevah. Nad Kranjem se klati že celo leto še neki drugi rokovnjač po Vojvodinem borštu in kaže orožnikom fige. Ljudje ga pogosto vidijo, pa se boje, da bi ga pravi čas ovadili.

— **Raz železni most pri Kranju** je padel Valentin Rajgelj, ko je peljal mrvo dne 31. maja. Najbrže je spal na vrhu voza; ko se je voz nagnil ob bruno sredi mosta, je Rajgelj zdrknil v prepad čez most v Kokro in se ubil. V malhi je imel psička, ki je utonil.

— **Obsojen urednik.** Ker je v »Hrvatskem Dnevniku« priobčil članek o neugodnem položaju mlajših sodnikov, je bil odgovorni urednik župnik Tadin v Sarajevu obsojen na deset dni zapora.

— **Cena kruha** je padla v Červinjanu na Goriško Gradiščanskem za 4 h pri kg.

— **Umrl** je v Mariboru komptolrist Emil Seidl, star 17 let.

— **Tatvina v cerkvi.** Pri oltarju Matere božje na Savi ob južni železnici je nek neznan človek odtrgal in odnesel puščico. Denarja ni kaj dobil, ker se iz nje pobere vsak mesec.

— **Spomenik češki pisatelji** Karolinu Světlá so odkrili v Pragi.

Štajerske novice.

Š **škof Stariha na štajerskem.** Iz Zuzma nam pišejo: Pretečeni teden so bivali pri našem obolem gosp. župniku visoki gost: presvitli gospod škof Ivan Stariha. Na praznik sv. Rešnjega Telesa se je ljudstva kar trlo, ki je prišlo od vseh krajev, kajti slovesno sveto opravilo ob desetih in procesijo z Najsvetejšim opravili so presvitli škof ob asistenci slivniškega in domačega gosпода župnika. Stara je že žusemska fara, a take izredne časti še ni gledala in je ne bo.

Š **Zaupni shod Jugoslovanske Stokovne Zveze** v Celju se ne vrši 12. t. mes., ampak šele 19. t. m.; preložil se je radi turnarske slavnosti v Celju.

Š **Liberalna podivjanost.** V noči od sobote na nedeljo so udrli liberalni pobalini v »Društveni dom« katoliškega bralnega društva v Petrovčah, razrezali so kulise in uničili priprave za igro. Igra se je kljub temu vršila. Ljudstvo je silno razburjeno.

Š **Č. g. župnik Anton Šebat** iz Zuzma Štajerskem se je vsled bolezni na nogi preselil za kakih štirinajst dni v tukajšnje Leonišče.

Š **Muha rešila človeka.** 29. t. m. je udarila strela v gospodarsko poslopje posestnika Jurija Leskovca v Prevratu, občini Konjice. Poslopje, ki je bilo krito s slamo, je pogorelo do tal. Škode je 3200 K. Poslopje je bilo zavarovano. Ponesrečil se ni nihče ter so rešili tudi živino. Na izreden način pa je odšel lastnik gotovi smrti. Nekaj minut, predno je vdarila strela v poslopje, je spal še na svislih. Ker ga je pa pččila muha, se je zbudil in odšel vznevoljen v hišo ter se tako izognil smrti.

Ljubljanske novice.

Lj **Za mizarska dela pri zgradbi ljubljanskega mestnega liceja** ni oferiral noben ljubljanski mizarski mojster. Kakor se govori, ljubljanski mizarski mojstri sploh ne mislijo oferirati, dokler jim bo g. župan očital nemoralnost. »Trepetlike pri najmanjši sapici konkurence« nočejo biti, kakor jih je g. župan blagovolil imenovati.

Lj **Žensko telovadno društvo — vredne sobojevnice Sokola.** V nedeljo, dne 29. t. m., je priredil šentviški telovadni odsek Orlov javno telovadbo, katere se je udeležilo tudi več telovadcev iz Ljubljane. Ko so se ljubljanski Orli vračali nazaj v Ljubljano, so jih udeležene izleta ženskega telovadnega društva, ki so prišle s Šmarne gore, na vižmarskem kolodvoru začele izzivati in psovati. Orli se za brezpomembni ženski krik niso zmenili in bi stvar sploh prezrli. Ne smemo pa tega storiti, ker se je ravno pri tej priliki pokazalo, kako se vzgaja v ženskem telovadnem društvu mladina. Deklice, stare okrog deset let, so psovale Orle. Čudimo se, kako more zaupati taki družbi svojo vedno kazati objektivnega pedagoga. Da otrok ne ve, kaj govori, se samoposebi razume, a priča pa, kako se sovrastvo hoče vcepiti že v srce malih otrok. Ženskemu telovadnemu društvu svetujemo, naj se na svojih izletih obnaša dostojno, ker sicer odlagamo vsako odgovornost, kako bode ljudstvo prenašalo njihovo izzivanje.

Lj **Naglioma je umrla** danes popoldne soproga Zalaznikovega uslužbenca, gospa Cesar. Zadelo jo je srčna kap.

Lj **V materinem naročju umrl.** Včeraj se je vračala z Reke služkinja Marija Markeljeva ter imela pri sebi štiri najst dni starega otroka. Med vožnjo je otroka naenkrat prišla tako močno božjast, da je materi v naročju umrl. Prišedša v Ljubljano je Markeljeva nesla otroka na policijo. Njegovo truplo so potem odpeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu, zadevo je pa policija naznanila državnemu pravdnistvu.

Lj **Javno nasilstvo.** Predvčerajšnjem zvečer je več oseb naznanilo na stražnici pri sv. Petru, da pri tovarni kavinih primes na Ahacjevi cesti nekdo razgraja in nekega delavca pretepava. Ko je prišel stražnik na lice mesta, je našel v krvi ležati 60letnega vrtnarja Luka Tomšiča, ki mu je povedal, da ga je poškodoval nek odpuščen tovarniški kurjač. Kmalu nato je izsledil stražnik v bližnji gostilni 30letnega kurjača Jerneja Čertanca in ga pozval, da mora iti z njim na policijo. To pa je Črtanca tako razkačilo, da je skočil pokoncu in zgrabil stražnika za levo ramo in mu raztrgal bluzo. Razgrajč je zagrabil tudi za sabljo in raztrgal pri nji jermen. Stražnik ga je zamogel ukleniti le s pomočjo dveh gostov. Sedaj se je pa nasilnež vrgel na tla ter ugriznil stražnika v levo roko. Med potjo je stražniku ušel in ga je ujel šele za vojaško bolnišnico. Nato je

prišlo orožništvo iz Most stražniku na pomoč, nakar so podivjanca z vozom odpeljali na magistrat. Včeraj so ga oddali sodišču.

Lj **Pri vojaških konjskih dirkah** je dobil prvo darilo (cesarjevo častno darilo in 2500 K od poljedelskega ministrstva) ritmojster 4. ulanskega polka Etbin Ravnihar, rojen Ljubljančan.

Lj **Kolo ukraden.** Dne 15. t. m. je bilo ukraden kolo posestnikovemu sinu Valentinu Simončiču na Bregu pri Litiji št. 1. Kolo je že obrabljeno, črno pleskano, ima polno ploščo brez zvonca in je prostega teka. Sprednja pneumatika je še nova, zadnja pa trikrat zakrpana. Kolo je vredno 50 K. Tatvine je sumljiv neki okoli 26 do 30 let star tujec, ki je bil slabo oblečen in je govoril slovensko v hrvaškem narečju.

Telefonska in brzojavna poročila.

VOLITVE NA OGRSKEM.

Budimpešta, 1. junija. Danes so se pričele državnozbornske volitve na Ogrskem. Danes je oddati 337 mandatov. Do opoldne je bilo znanih 46 soglasnih volitev, kjer ni bilo nobenega protikandidata. Izvoljeni so grof Julij Andrassy, Franc Košut, baron Banffy, grof Štefan Tisza. Nova vladna stranka dela je dobila doslej 34 mandatov, Košutovci 4, Justhovci 1, ljudska stranka 1, stranka na programu z 1867. leta 4, na programu 1848. leta 1, narodnosti 1 mandat. V četrtem budimpeštanskem okraju, kjer proti ministrskemu predsedniku Khuenu kandidira Justhovec dr. Preier, imata doslej obe stranki enako glasov. O volivnih izgredih se poroča iz Karan Szobesa, kjer je v boju vladni kandidat Burdia proti Romunu Avreliju Vlahu. Hiša duhovščine, ki je bila za Burdia, je bila z dinamitom pograna v zrak. V Obrezi je bilo več volivcev Burdia kljub vojaški straži ranjenih z noži. V Gornji Revi je množica obkolila stanovanje duhovnikov, ki pet dni ne more zapustiti hiše.

CESAR V SARAJEVU.

Sarajevo, 1. junija. Danes je cesar pregledoval čete. Defilirali so mimo njega najprej veteranci, potem gojenci deškega zavoda, nato infanterija, kavalrija, artiljerija. Nato je cesar nagoval častnike, hvalil je čete, posebno artiljerijo. Cesar je pomilostil 200 kaznjencev, katerim je odpustil ostanek kazni, od teh je 31 vojaških kaznjencev in 6 radi veleizdaje v Tuzli na več let obsojenih in mnogo političnih zločincev.

DR. PATAI 25 LET POSLANEC.

Dunaj, 1. junija. Dr. Patai praznuje danes 25letnico, odkar je poslanec.

DRŽAVNOBORSKI ODSEKI.

Dunaj, 1. junija. Finančni odsek je izvolil pododsek 26 članov, kateremu je naročil, naj izdela finančni načrt. Referent pododseka je dr. Steinwender. Opozicija ima v odseku 12 članov, vladne stranke 14. V proračunskem odseku se je pričela razprava o naučnem ministrstvu. Italijani ne bodo stavili nobenega posebnega predloga za ustanovitev laške pravne fakultete, ker je tozadevno predložen poseben zakonski načrt, o katerem se bo obravnavalo separirano.

29 OSEB OBSOJENIH NA SMRT.

Peterburg, 1. junija. Tu se je končala velika obravnava proti roparjem, ki so bili obdolženi 33 roparskih napadov in umorov. 29 oseb je bilo obsojenih na smrt, 13 obtožencev je bilo oproščenih.

RUSKA PODMORSKA LADJA SE JE POTOPILA.

Vladivostok, 1. junija. Podmorska ladja »Foret« se je potopila. Mornarji so se rešili.

Mnenje g. dr. M. Sofronieffa, Sofija.

Gospod J. Serravallo, Trst.

Vaše Serravallovo Kinavino z železom mi je znano že več let pri dobrih uspehih, ki se jih z njim doseže tam, kjer je treba obuditi tek in povrniti konvalescentom moči. Še sedaj imam slučaj, ki to potrjuje in nikdar ne zamudim prilike posluževati se njegovih obnavljajočih moči.

Sofija, 21. oktobra 1908.

Dr. M. Sofronieff.

TRZNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 1. junija.

Pšenica za okt. 1910	9.40
Rž za okt. 1910	7.19
Oves za oktober 1910	6.81
Koruza za jul. 1910	6.45
Efektiv: —	

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm

Dn	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
31	9. zveč.	731.7	16.4	brezvetr.	del. jasno	
1	7. zjutr.	732.9	12.5	sl. jug	jasno	6.2
	2. pop.	731.9	25.8	sr. jvzh.	del. obl.	

Srednja včerašnja temp. 17.0°, norm. 16.0°.

1572

+

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskreno ljubljeni soprog, brat, svak in stric, gospod

Vladimir Novak

hišni posestnik

po kratki in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, dne 30. maja ob 8. uri zvečer v 34. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega rajnega bode v sredo, dne 1. junija ob 5. uri popoldne iz bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Maše zadušnice se bodo služile v Trnovski župni cerkvi sv. Janeza.

Ljubljana, dne 30. maja 1910.

Žalujoči ostali.

Proda se posestvo s hišo

sadnim vrtom, njivami in gozdom. Hiša je popolnoma na novo prenovljena in je krita z opeko. Cena je nizka. — Več se izve pri Martinu Mežnar-ju Slape, p. Dev. Mar. v Polju.

Domača pletilna industrija na stroje

v Ljubljani, Sv. Petra cesta šte. 44.

izdeluje vsakovrstne nogovice, jopice, otročje oblekice itd. podpletuje stare nogovice iz najfineše in trpežne pavole, volne ali svile po naročilu in najnižji ceni; pri poštnih pošiljstvih naj se blagovoli priložiti natančen naslov.

1264 1

Sprejemem takoj krepkega

mesarskega učenca

Marija Černe, mesnica, Francovo naslovno 1540 brežje šte. 7. (3—1)

Zlate svetilke: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj lepa soba-stil. sred. stro

Seydlin

Izdolovatelj G. Seydl

Ljubljana, Spital-Stritar. ul. 1

Dobri in poceni

Išče se dekle

poštenih staršev, ki zna nekoliko kuhati in ima veselje do postrežbe v gostilni na deželi na Gorenjskem. Nastop službe lahko takoj po dogovoru. — Naslov se izve pri upravnistvu »Slovenca«.

1577

Iz proste roke se prodaja:

hiša (vila) v Kamniku

Zaprice št. 2, z lepim sadnim vrtom, vrtom z zelenjavo, v najlepšem kraju, krasna lega, prot vetru zavarovano, v bližini lepih smrekovih gozdov 2 minuti od kolodvora, v neposredni bližini farne cerkve, zelo pripraven, miren kraj za g. penzionista. Več se izve pri lastniku **Franjo Vidic**.

1402 6 1

Zagrebski

Franck

priporočujemo kot priznana

najboljši

pridelek za kavo!

IZPELJAVA
vseh poslovnih transakcij. - Izdajanje čekov, nakaznic in
KREDITNIH PISEM
za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

C. KR. PRIV. MENJALNIČNA DELNIŠKA DRUŽBA
MERCUR OSREDNJA MENJALNICA:
DUNAJ I., WOLLZEILE 1.
Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Lipa, Brno, Gablonz a. N. Grasslitz, Krakov, Litomerice, Moravski
Zumberg, Mödling, Novi Jičín, Pízen, Praga, Liberec, Dunajsko Novomesto, Cvilava.

NAKUP IN PRODAJA
vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev,
akcij, prioritet, zastavnic, srečk i. t. d., i. t. d.
Zavarovanje proti izgubi pri zbiranju srečk in vredn. papirjev
Prospekte in cenike premij zastonj in franko.

Lepa
enonadstropna hiša
z 2 verandama in vrtom
jako primerna za letovišče, krasna lega
ob vodi v Zgor. Gameljnih pod Šmarno
goro, se z vso opravo ali brez nje
ugodno proda.

Hiša je tudi primerna za vsako obrt. Ima v
pritličju opravljene sobe za gostilno in
trgovino. Poizve se pri J. Grobelniku v
3-1 Ljubljani, Pred škofijo. 1543

Trgovskega učenca

sprejme takoj s hrano in stanovanjem Josip
Pollak, trgovina špecerije Sv. Petra
cesta 9. 1580 3-1

Prekupci-agentje

ki žele zastopati
znano banko in se
baviti s prodajo
zakonito dovolje-
nih srečk, dobe
z visoko provizijo
stalen in pošten zalužek, mesečno 200 do
500 kron. - Ponudbe je pošiljati na naslov:
„Neue Fortuna“, Budapešta V, Börse Postfach 38.

Ugodna prilika! — Obrtniki pozor!
Staroznana, obcestna **gostilna**
na prometnem pri-
jaznem solnčnem kraju v trgu na Gorenjskem,
zraven pripadajoče veliko **gospodarsko**
poslopje s staro kovačnico in hlevom
se odda v najem eventualno nekaj proda
vsled družega opravila. Lega obeh poslopij
je lepa; ležiata tik velike ceste, zelo priprav-
no za večje podjetje, tudi več obrtov kot
kovača, kleparja, krojača, mizarja, mesarja,
voznika, kolarja, sedlarja in enake samo-
stojne obrtnike. Naslov pove iz prijaznosti
1576 uprava »Slovenca«. 4-1

Elektroradiograf „IDEAL“
hotel „pri Maliču“ zraven glavne pošte
SPORED:

od srede dne 1. do petka dne 3. junija 1910.
1.) Kozje mleko. (Komično.) — 2.) Drama v
mlinu. — 3.) Na Nilu. (Po naravi.) — 4.) Ujetnica.
(Drama.) — 5.) Luka na gumastih podplatih. (Ko-
mično.) Dodatek k predstavam ob 7. in 1/2 9. zvečer.
6.) Slavnostno posvečevanje. (Po naravi.) — 7.)
Jeanne Lecure. (Drama.) — 8.) Obe ordonanci. (Ko-
mično.)
Zadnja predstava se vrši ob lepem vremenu
na vrtu. — Ob torkih in petkih sodeluje sl. Slov.
Filharmonija. 1573

Stanovanja ob bohinjskem jezeru!
Od 1. junija nadalje do 2. julija se odda
v vili Ani stanovanje

v pritličju, obstoječe iz 4 sob in poselske
sobe. Dalje eno stanovanje v I. nadstropju
za poletno sezijo, obstoječe iz 4 eventualno
5 sob. Vpraša se pri Jos. Prosencu, Ljub-
ljana, Sodna ulica 1. 1563 3-1

Sprejme se takoj v trajno delo

mizar

ki je izurjen pri strojih (Fraismaschine).
Obenem se sprejmeta tudi

2 mizarska vajenca

pri A. Rojina, mizarski mojster, Ljub-
ljana, Wolfova ulica šte. 8. 1574 3-1

Naprodaj je v Kranju

dvonadstropna hiša

z lepo prodajalno in na dobrem
prostoru. Več pove Ivan Potušek,
1579 brivec v Kranju. 2-1

Se nekaj 1479 4-1

poletnih stanovanj

v Medvodah ob gorenjski že-
leznici z sobno, kuhinjsko in
obedno opravo, z lepim senč-
natimi zasadi, rečne in pe-
ščene kopeli ter športni pro-
stori se oddajo. -- Lastnik
FRANC JARC, v Medvodah.

Neveste, ženini, gospodinje in gospodari!

Anton Šarc

v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 8

hoče svojo zalogo radi preselitve svoje trgovine
zmanjšati in prodaja perilo, platno, vezenje,
sploh vse v to stroko spadajoče predmete

po izdatno znižanih cenah.

Lično in solidno, doma izdelano perilo
je iz najtrpežnejšega blaga in si ga lahko
vsak ogleda, ne da bi bil prisiljen kaj kupiti.

K obilnemu posetu vabi vljudno 1571

A. Šarc, Sv. Petra cesta šte. 8.

Ivan Jax in sin
Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Kolesa iz prvih tovarn Avstrije:
Dürkopp, Styria (Puoh), Waffenrad.

Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu
Ustanovljena leta 1867. **Vezenje** poučujemo brezplačno.

: Adlerjevi :
pisalni stroji.

Ceniki zastonj in franko.

Sukneno in moderno blago
za moške obleke

v največji izbiri priporoča
po ugodni ceni

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva (Spitalska) ulica 5.
Obstoj trdke čez 40 let!

Opustitev
trgovine!

I. Grobelnik v Ljubljani

Pred škofijo

naznanja, da prodaja

Pred škofijo

radi opustitve svoje manufakturne trgovine
vso zalogo po nenavadno znižanih cenah.

Sukna za moške obleke nad 1000 vzorcev v vseh
kakovostih, blago za ženske obleke iz volne, batista,
kretona. — Bele in črne svile. Preproge, zavese,
posteljne garniture, odeje. Šifoni in platno. Na-
mizno perilo. Rute.

Pozor! Nihče naj ne zamudi redke prilike, lepo
in dobro blago resnično **ceno kupiti!**

= Krojačem večje partije sukna in podlog posebno ugodno. =

Izvršuje vse

: bančne :

: posle. :

J. C. Mayer, Ljubljana, Stritarjeve ulice.
Banka in menjalnica.
 Manufakturna trgovina na debelo in drobno.

: Zaloga :
 vseh vrst sukna,
 platna ter manu-
 fakturnega blaga.
 3027

Ponudbeni razpis.

Županstvo na Gori pri Sodražici
 razpisuje tem potom zgradbo

nove občinske ceste.

Dolgost približno poldrugi kilometer.
 Načrti in drugo je na vpogled pri podpisani-
 nem županstvu.

Ponudbe pismene ali ustmene naj se
 predložijo najkasneje

do 15. junija t. l.

pri podpisnem županstvu.

Županstvo na Gori,
 dne 24. maja 1910.

5151

1441

Koncerti
 slov. filharmonije
 se vrše **vsaki dan**
 v hotelu »Tivoli«.

Začetek ob nedeljah in praznikih ob 1/2 10.
 uri dop., ob 3. uri pop. in ob 7. uri zvečer.
 Ob delavnikih ob 3. uri pop. in ob 7. uri zv.
 Vstop vedno prost.

Nova vila

1478 6-1

v slovenskem delu Koroške, pol ure od želez-
 nične postaje, 5 minut izven večje vasi tik ceste
 in gozda z vodovodom, obsegajoča 6 lepih sob,
 4 kuhinje 3 shrambe, se za ceno 12.000 kron
 takoj **proda**. Nadaljna pojasnila daje **Janez**
Vospersnik pošta Podravlje, Koroško.

Pristno brnsko blago

za pomladansko in poletno sezono 1910.

Kupon
 3-10 metr. dolg,
 za kompletno
 moško obleko
 suknjo, hlače, telov-
 nik zadostno, stane le
 1 kupon 7 kron
 1 kupon 10 kron
 1 kupon 12 kron
 1 kupon 15 kron
 1 kupon 17 kron
 1 kupon 18 kron
 1 kupon 20 kron
 Kupon za črno salonsko obleko K 20.—, kakor
 tudi blago za površnike, turistične obleke, svileni
 kamgarni itd., pošilja po tovarniški ceni kot realna
 in solidna, dobroznana

zaloga tovarniškega sukna
Siegel-Imhof v Brnu

Vzorci zastoj in franko.

Vse direktne naročila blaga pri izvrški Siegel-
 Imhof iz tovarne imajo zasebniki mnogo pred-
 nosti. Vse velikega blagovnega prometa vedno
 največja izbira povsem svežega blaga. Stalne,
 najnižje cene. Tudi najmanjša naročila se izvrše
 najskrbneje, natančno po vzorcu. 440

Lepo kmetjsko posestvo

četrť ure oddaljeno od železniške postaje
 Pliberk na Spodnjem Koroškem se
 takoj **proda**. Posetje je čez 80 birinov,
 več travnikov, okoli 30 oralov gozda. Več
 se izve pri županstvu občine Bistrica
 ali pri hranilnici in posojilnici v Šmi-
 helu pri Pliberku. 1529 3-1

Termalno in močvirno kopališče

STUBIČKE TOPLICE, HRVAŠKO

Postaja Zabok in postajališče Zagorske železnice „Stubičke Toplice“.

Sezona traja od 1. maja do 30. oktobra.

Termalni vrelci 53°C toplote in močvirne kopelji so prav posebno primerni proti trganju,
 revmatizmu, ischiji, dalje ženskim boleznim, kroničnim katarom, eksudatom, nervoznosti,
 kožnim boleznim, ter tudi za rekonvalescente. — Najboljša uporaba studentskega blata, po-
 dobno francovarskemu močvirju. Kopališki zdravnik. Zdraviliška godba. Krasen gozdni
 park, najlepša okolica. Najcenejša brezkonkurenčna prav dobra prehrana in bivališče.

Zdravljenje s svetlobo.

Sobe od K 1.— nadalje. Pojasnila in prospekte daje kopališka uprava v Stubičkih To-
 plicah, Hrvatsko. Pošta Zabok, brzajavna postaja Stubica. Interurbanska telefonska postaja.

Knjigoveznica „Katol. tisk. društva“ v Ljubljani

se priporoča v izdelavo vsakovrstnih knjigoveških del.

Specijaliteta: črtanje poslovnih knjig

za denarne zavode, trgovce, tovarnarje, društva i. t. d.

Vsako naročilo se točno in natančno po predpisu

izvrši. Raznovrstni vzorci na zahtevo brezplačno.

: Za slobokrone in prebolele :

je zdravniško priporočano
 črno dalmatinsko vino
 najbolje sredstvo
„KŮČ“
 4 steklenice (5 kg) franko K 4.—
BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

Ugodna prilika.

Jos. Mihelič, nadučitelj v St. Lovrencu
 na Dolenjskem, proda že rabljen, toda
 nepokvarjen in trpežen harmonij. Cena
 120 K, postavljen na postajo Velika Loka.
 1534 (3-1)

Gospodarsko društvo

Bermu, pošta Pazin, (Istra),
 posreduje brezplačno pri prodaji
 svojih udov. Cena je nizka. Vino
 je bele, rudeče in črne boje; ka-
 kovost izborna. (2983 1)

Pridno dekle

dobi službo v bližini Kormina.
 Mesečna plača 25 kron. — Več se
 izve pri upravi „Slovenca“. 1557 3-1

Modni salon za damske klobuke

F. Magdič, Ljubljana

priporoča svojo bogato zalogo modernih in okusnih

slamnikov po zelo ugodnih in brezkonkurenčnih

cenah. Naročila z dežele izvršujem z obratno pošto.

1491

Lepa enonadstropna hiša

primerna za pekarijo, gostilno ali vsako
 drugo obrt blizu postaje v Ricmanjih pri
 Trstu, se ugodno proda.

Popraša se pri J. Grobelniku v Ljubljani
 Pred škofijo. 1544 3-1

Dež. lekarna pri „Mariji Pomagaj“

M. LEUSTEK

Ljubljana, Resljeva cesta 1

zraven cesarja Franc Jožefa jub. mostu

priporoča ob sedanjem času za jemanje

najbolj pripravno, pristno, čisto in sveže

Dorševo med. ribje olje ugod. okusa, lahko

prebavljivo. Mala

steklenica 1 K, večja 2 K.

Tanno-chinin tinktura za lase, ki okrepuje

preprečuje izpadanje las. Cena steklenici

z rabilnim navodom 1 K.

Slovita Melusine ustna in zobna voda deluje

proti zobobolu in gnjilobi zob, utrdi

dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz

ust. — Steklenica 1 K. 3499

Zaloga vseh preizkušenih domačih zdravil,

katera se priporočajo po raznih časopisih in

cenikih. Med. Cognaca, Malaga, rumo itd.

razpošilja po pošti vsak dan dvakrat.

Železnato vino

lekarja Piccolija v Ljub-
 ljani, c. in kr. dvorni za-
 ložnik, papežev dvorni
 založnik, vsebuje za slabo-
 krvne in nervozne osebe,
 za blede, slabotne otroke,
 lahko prebavljiv železnat
 izdelek. Polovična stekle-
 nica K 2.—. Poštni zavoj
 (3 steklenice) franko za-
 voj in poštnina, stane
 K 6'60. Naročila po po-
 vzetju. 3281

Iščem STANOVANJE

1561 3-1

za 1. Julij, obstoječe iz 3 sob, kuhinje in
 pritlikin po možnosti tudi kopalnico. Ponudbe
 na naslov: „Hrvat“ poste restante Ljubljana.

Prodaj poceni okoli 1476 1

30 kompletnih, dobro ohranjenih oken

radi prezidave hiše na Emonski cesti
 šte. 2. IVAN JELAČIN, Ljubljana.

1139

Vedno in v vsaki množini je dobiti:

Zarezano strešno opeko prve vrste, z jamstvom za nje

trpežnost skozi pet let in opeko za zid

iz lastne nove, moderno opremljene parne opekarne na Viču pri Ljubljani, dalje stambni kamen za zidanje iz doma-
 čega kamenoloma v Podpeči, pri

I. Knez-u v Ljubljani.